

„Lesz még Magyar Köztársaság!”

VISSZHANG - LXVI. évfolyam, 17. szám, 2022. április 29.

Most nagyon nehéz ellenzékiné lenni, mert kisebbségben vagyunk, hiába gondoljuk, hogy nekünk van igazunk. Az összes indulási módot kipróbáltuk a Fidessel szemben, és éveken keresztül azt mondogattuk, az lesz a jó, ha majd együtt indulunk. Ez reményt adott, az előválasztással beleszólási jogunk volt, hogy kit támogassunk, megvolt az illúzió is, hogy nyerhetünk, most mindháromat elvesztettük. Mégis jó tudni, hogy közel kétmillióan vagyunk baloldali, liberális és konzervatív gondolkozású emberek, akik kiálltunk egy igazságosabb, szolidárisabb Magyarország eszméje mellett. Fontos, hogy együtt maradjunk, hogy kitartsunk annak ellenére, hogy nem tudtunk többséget teremteni a korszakváltáshoz, ahhoz, hogy életünk ne maradjon igazságtalan világban folytatódjon. Tartozunk azonban egymásnak azzal, hogy tisztázzuk, miként alakulhatott ki ilyen súlyos vereség.

Én nagyot tévedtem. Abban bíztam, hogy most többet számít a helyi kampány, mint az előző választásokon. Annak a 18 körzetnek a kampányát láttam közelről, ahol az MSZP állíthatott olyan jelöltet, aki mind kiváló ember volt. Lelkes és felkészült aktivistákkal, erős és mindenre kiterjedő kampányt csináltak. Mindez csak arra volt elég, hogy a 18 jelöltből öten szerezzenek mandátumot. Hiába dolgoztunk mi is napi tíz órát a Jászságban, szereztünk új aktivistákat, a végén már közel százhuszan voltunk, köztük fiatalok. Három hónap alatt 235 rendezvényt, kitelepülést szerveztünk, 3000 támogatónk írta alá jelöltünk ajánlását. Három nyolcoldalas újságot adtunk ki 35 000 példányban, amiket aktivistáink minden háztartásba eljuttattak, volt három szórólapunk a jelöltünk programjáról, amiket internetes szavazás alapján állítottunk össze. Számos Facebook-oldalon és az Instagramon, személyesen és telefonon több mint tízezer választóval kommunikáltunk. Úgy tűnt, jól állunk. Egy február második hetében készült kutatás szerint ugyan 7 százalék volt a Fidesz előnye nálunk, de jelöltünknek, a köztisztületnek örvendő dr. Kertész Ottó állatorvosnak hibahatáron belül csak 2 százalék hátránya volt. A vége az lett, hogy az elhíresült fideszes Pócs János több mint 20 százalékkal nyert, bár kevesebb szavazatot kapott a listájuknál, míg Kertész többet. Így volt máshol is, csak a mérték volt különböző.

A vereség okai sokrétűek. 2021 novembere és 2022 februárja között számos formában részesülhetett a társadalom jelentős része támogatásban, valamint bér- és nyugdíjemelésben. Ez hatott a politikailag nem elkötelezett szavazókra, akiknek fontos volt a választás előtt érkezett komoly adomány. Nem várható el tőlük, hogy arra az évrre, miszerint juttatásaik állítólag sokba kerülnek a társadalomnak, az ellenzékre szavazzanak. Azt is érezhették, ha az ellenzék kerül kormányra, akkor lehet, hogy a juttatások egy részét elvonnák tőlük (ahogy egy idős ember fogalmazott egy interjúban, azt akarják az ellenzékiek, hogy kevesebb vizet, gázt fogyasszak). Ha valaki kevés pénzből él meg, annak minden fillér számít, és aligha érdekli az államháztartási hiány, és aki ezért megveti őket, az alkalmatlan politikusnak. Mielőtt teljesen eluralkodna az a nézet, hogy „azok a vidékiek...”, a Fidesz a budapesti peremkerületekben is erősödött, és nemcsak a falvakban, a lakótelepeken is megverte az ellenzékét, zömmel egyébként a 40-60 közötti korosztályban. A Fidesz jobban vizsgázott valóságismeretből, jóléti intézkedései erősen hatottak a táborok „perifériáján” (az övük elment, a miénk otthon maradt a szavazás napján). Hatott a „gyurcsányozás” is, az idősebbek emlékeztek a 2006-ban induló megszorító intézkedésekre, és arra, hogy antiszociális volt a „baloldali” kormány, merthogy nem volt baloldali.

Az MSZP-ben sokan érzékeltük, hogy a nem elkötelezett szavazóknak az ellenzéki pártok, majd később az Egységben Magyarországért szövetség sem mutat támogatható alternatívát. Kezdeményeztük az ebből következő politikai váltást, de nem tudtuk érvényesíteni. Hiába készülték el javaslataink, a megszokott és korábban eredményes klisékben gondolkodó liberális és konzervatív véleményvezérek nem fogadták el, jó

példa erre a 13. havi nyugdíj egyenlő szétosztási javaslatának bukása, pedig az még az államháztartás számára sem jelentett volna többletterhet. Januárban még tettünk egy kísérletet, hogy meggyőzzük Márki-Zay Péter gazdaságpolitikai kabinetjét, sikertelenül. Hiába érveltünk, az nem érdemi üzenet, hogy majd 4 év alatt adómentes lesz a minimálbér, vagyis évente 3,75 százalékot csökken. A teljes korábbi, jobb életben reménykedő, politikailag nem elkötelezett „perifériát” eltántorította a kampány (októberben még 2-3 százalék előnyünk volt országosan, ebből lett 3-4 százalék hátrány februárra), miközben a Fidesz még erősödött is 1-2 százalékot: ebből már látszott a vereség (7-8 százalék különbség jelent meg). Ez a különbség jelezte, hogy leválik a „periféria”, amit tetézt a jobbikosok átszavazása (4-5 százalék vonult át egyaránt a Fideszbe és a Mi Hazánkba)!

A vereség mértékéhez hozzájárult az is, hogy a közvélemény nem tartotta kormányképesnek az Egységben Magyarországért szövetséget. A közvélemény-kutatások ezt folyamatosan jelezték, a választók Orbán Viktort alkalmasabb vezetőnek tartották, mint Márki-Zay Pétert. Olyan erős vezetőre van ugyanis igény, aki határozott, kész a beavatkozásra a gazdaságba, gyors problémamegoldó, és mi nem tudtunk ilyen vezetőt felmutatni. A vezetői tekintélyhez kapcsolódik az is, hogy ha kevésbé ítélik alkalmasnak, mint a hivatalban lévőt, akkor nem hisznek a győzelmében. Volt tehát egy húzó hatás is, ami sok szavazót hozott a Fidesznek, azokat, akik úgy érezték, úgylis a Fidesz győz. Karácsony Gergely visszalépése is pofon volt mindazoknak (különösen a szocialista szavazóknak), akik támogatták a választásokat megelőző években, hatására sokan váltak bizonytalanná.

A közmédia és a fideszes média túlsúlya rendkívül erős tényező volt. Minden szempontból manipulált volt a választás már előzetesen, minden eszközzel megakadályozták, hogy a kritikus vélemények sokakhoz eljussanak. S mint ahogy kiderült, ezt a közösségi média eszközeivel nem lehetett ellensúlyozni. A kétharmad azonban valószínűleg az Ukrajna elleni orosz háborún múlt, amikor a Fidesz és a kormány üzemszerűen hazudtak az ellenzék álláspontjáról és erkölcstelenül rájátszottak a félelemre. Azonban ez sem hatott volna ilyen mértékben, ha nem alapozta volna meg a Fidesz mérhetetlen hatalmi fölénye, az ellenzék által kínált alternatíva gyengesége és az, hogy nem volt ígérete az egyszerű, nem elkötelezett választóknak.

Az ellenzéki pártok érdemi együttműködésének hiánya (helyben is) és a megválasztott miniszterelnök-jelölt, valamint a pártok viharos viszonya, a civil világ pártellenessége zűrzavaros képet mutatott az ellenzékéről. Erre csak rátett Márki-Zay Péter és Gyurcsány Ferenc feloldhatatlan ellentéte. Gyurcsány Ferenc viselkedése, amely arra utalt, hogy az se baj, ha veszítünk, de ne sokkal, viszont a DK legyen az ellenzék vezető pártja, visszafelé sült el, nagyot veszítettünk. Márki-Zay Péter törekvése, hogy „nem kell Gyurcsány”, pedig szintén nem működött, azon egyszerű oknál fogva, hogy Gyurcsány Ferenc ott volt. Az előválasztás meghekkkelése a DK-Jobbik-paktum révén visszaütött, a Jobbik 29 választókerületből egyet sem nyert (így szállt el többek között Törökszentmiklós, Tapolca, Békéscsaba, Nyíregyháza, Dunaújváros), a DK pedig 32-ből csak négyet nyert, vidéken egyet sem (!), se Szolnokot, se Salgótarját, se Szombathelyt, se Tatabányát, amit pedig biztosra lehetett venni. A jobbikosok szétszéledtek, így veszítettünk mi Miskolcon, hiába hoztuk el szavazóinkat (a „kétfarkús” jelöltre adott szavazatokkal még így is bőven győztünk volna). A Párbeszéd, az LMP és a Momentum, mivel nem létezik vidéken, nem jelentett támogatást az egyéni mandátumokért folytatott küzdelemben, még a megyei jogú városokban sem, sőt ott sem, ahol jelöltjeik voltak.

Világossá vált az is, hogy nem szabad későn előválasztást tartani, mert nincs idő a felkészülésre. A kampányszervezetet tapasztaltakból kell összeállítani, nem olyanokból, akik azt sem magyarázták el a választóknak, hogy az Egységben Magyarországért kifejezés nem is szerepel a szavazólapon, a többi taktikai baklövésekről, felelőtlen megnyilatkozásokról nem is beszélve. Arra többen felhívtuk a figyelmet, hogy nem lehet mechanikusan összeadni az ellenzéki pártokra korábban szavazók voksait, sőt arra is, hogy először őket kell megnyerni. A népszerű, ámde megalapozatlan vélekedések, hogy majd jönnek a fiatalok, a civilek, a fideszes csalódottak, nem teljesültek. Voltak elégedetlen fiatalok, vannak bizonytalanok, van kevés ingadozó, de a várakozásokkal szemben sajnos Márki-Zay Péter sem hozta el

őket az urnákhoz.

A megalázó vereség okai egyaránt származtak a társadalom működéséből, az ellenzék hibáiból és abból, hogy a választás előzetesen manipulált volt. A vereséget közösen szenvedtük el, és együtt felelősek a szövetség pártjai és a miniszterelnök-jelölt. Ezért az a helyes, ha az MSZP vállalja a felelősség rá eső részét, ha levonja a tanulságokat. Ez történt a választmányi ülésen, ahol Tóth Bertalan, az MSZP társelnöke egyetlen politikusként vállalta a felelősséget a vereségért, és lemondott. Ő volt a kezdeményezője mind az MSZP, a Párbeszéd és az LMP, mind a hatpárti együttműködésnek, s sokat tett azért, hogy legyen a Fidesznek érdemi alternatívája. Az MSZP-ben így sor kerül tisztújításra, amely során minden párttisztviselőre lehet pályázni és választani. Én azt tartom célszerűnek, ha az MSZP országos tisztviselőit nem képviselők látják majd el, hogy így több baloldali politikust megismerhessen a nyilvánosság. Viszont semmi kényszer nincs rajtunk, hogy részt vegyünk az ellenzéki pártok közötti most zajló küzdelemben, hogy törpék között ki az óriás. Van parlamenti képviselőnk, ott vagyunk az önkormányzatokban. Van tudásunk, tapasztalatunk, és van több ezer aktivistánk. Az egyetlen párt vagyunk, amely a városokban és falun is jelen van. Olyan új politikugeneráció képviseli az MSZP-t, akik között nincs már olyan, aki a rendszerváltás előtt politikus lett volna, sőt alig van olyan is, aki 2010 előtt is vezető volt.

Ha folytatni akarjuk, és nem vegetálni, azonban ez nem elég. Az MSZP-re még mindig rávetül Gyurcsány Ferenc kormányzása, és az is, hogy Bajnai Gordon megszüntette a 13. havi nyugdíjat, az, hogy mi nem a kisembereket képviseljük, és kiszolgáljuk az elitet. Bármennyire igaztalanok is ezek a vádak, számolnunk kell velük. Az MSZP-nek, bármilyen formában folytatja is politikai tevékenységét, bizonyítania kell létjogosultságát, hasznát, azzal, hogy megértsi és képviseli az alsó- és középrétegek érdekeit, szemben az elittel. Olyan szellemiséget képviselve, amely ötvözi a szociáldemokrata (városok) és a népi baloldali (vidék) értékrendjét, válaszolva a megváltozott gazdasági és biztonságpolitikai helyzetre is. Nem lesz könnyű, mert a párt bázisa 2006-tól fokozatosan szétesett Gyurcsány Ferenc kormányzása alatt, ami döntő oka volt a 2010-es kétharmadnak! Aztán kettészakították a megmaradt bázisunkat a DK létrehozásával, akiket 2018-ban bevittünk a parlamentbe, prolongálva a kettészakítottságot. Majd sokat áldoztunk azért, hogy létrejöjjön a szociáldemokrata-zöld együttműködés, de hát „a hála nem politikai kategória”.

A megszokott pártkereteken túl a közösségi és mozgalmi formák adhatnak lehetőséget arra, hogy széles körű együttműködést alakítsunk ki mindenkivel, aki baloldali vagy baloldali-liberális vagy baloldali-zöld nézeteket képvisel. Ehhez minél több önkéntesnek, szavazatszámilálónak, fiatal ellenzéki aktivistának kell lehetőséget adni a politizálásra. A fiatal és fiatalabb középkorosztály megnyerése ugyanis a legfontosabb. Súlyos kihívás az ellenzéki szavazótábor elöregedése és városokban koncentrálódása. Mindkét trend tovább erősödött még 2018-hoz képest is. A zöldtematika (amelyre konkrét kidolgozott programunk van, ami nem lózungok gyűjteménye) hangsúlyos felvállalása ezért is nagyon fontos: a 18-29 éves korosztály leglényegesebb hosszú távú aggodalma ugyanis a klímaváltozás. Nyitottak a fiatalok a társadalmi igazságtalanságok kérdéseire is, EU-pártiak, és a magyar társadalom átlagánál jóval érzékenyebbek a korrupcióra. Az általunk kezdeményezett mozgalom számukra nyithat terepet a politizálásra, hogy majd elénekelhessék Bródy dalát: *Lesz még Magyar Köztársaság*.

(A szerző az MSZP alapító tagja.)